

Zajímavosti v nadcházející 43. aukci PROFIL – a nejen o nich

Kdybch na to měl peníze a místo, tak bych si koupil snad všechny knihy, které budete nabízet! Takhle si povzdechli nadšenec do filatelistické literatury Aleš Náprstek, provozovatel webu Filaso.cz, když v Profilu viděl knihovnu znalce Ladislava Dvořáčka, kterou jsme zrovna chystali do nadcházející aukce. Jeho poznámce se nelze divit – jde totiž o naprosto ojedinělý soubor publikací – a to i v mezinárodním měřítku –, tvořený více než půl století. Právě sbírka známek, soubor medailí a odborná knihovna bývalého předsedy SČSF a prezidenta FIP tvoří významnou část nabízených aukčních položek, na které se teď alespoň stručně podíváme.

FRANTIŠEK BENEŠ

Ladislav Dvořáček byl nejen významným znalcem, publicistou a filatelistickým funkcionářem, ale i zapáleným sběratelem, který poštovními známkám holdoval neuvěřitelných pětáosmdesát let! (začal jako malý kluk a dožil se pozhledného věku bezmála 92). Za tu dobu nashromáždil neobyčejně obsáhlý soubor, který stále doplňoval a přitom z něj nic –

nebo skoro nic – neodebíral. Byl toho doslova plný byt, a když jsme se tou spoustou s jeho dcerou probírali, připadali jsme si najednou, jako bychom cestovali v čase. Bylo tu první Láďovo album (Láďa mu říkáme proto, že mu tehdy bylo nějakých šest, sedm let a do pana inženýra Dvořáčka měl tedy ještě hodně daleko), kapesní, s vlepenými šestákovými známkami, jak si je kluk z chudé rodiny na samotě Ostaš u České Skalice založil a používal. Byla tu i všechna další jeho alba, ať mu je za pár korun koupila maminka, nebo je zdědil po strýčkovi či jiných sběratelích. To první, dětské, bylo pro 500 známek, další, pokročilejší, už pro 1.400, do třetího se jich vešlo 3.800, nejrozsáhlejší pak bylo Reachovo *Původní české album poštovních známek listovních* na 4.000 známek celého světa, s patnácti sty vyobrazeními, obsahující všechny známkové země působící v letech 1840 – 1910. Právě tohle album nejspíš LD přivedlo ke sbírání klasických a poklasických známek celého světa, v němž pak pokračoval po osm desetiletí. Takle stará alba, doklad Dvořáčkových filatelistických začátků, jsme do aukce nezařadili, ale můžeme si je teď jako závan nostalgie alespoň prohlédnout. V budoucnu se k nim určitě vrátíme, LD totiž sbíral i zajímavá historická alba, a tak vedle jeho vlastních se v pozůstalosti nacházela i řádka dalších, některá velmi stará, o nichž by šlo jednou napsat i samostatný článek.

Nevšedních oblastí filatelie, do nichž se LD pustil, však bylo více. V dobách, kdy se ještě nikomu nesnilo o tom, že by listinné kolky jednou mohly být součástí našeho oboru, položil základy jejich velmi slušné sbírce. Zabýval se i signetami, výstavními odznaky, nálepkami a medaillemi, pohlednicemi, celistvostmi a celinami, zoubkoměry a dalšími odbornými znaleckými pomůckami, samozřejmě odbornou literaturou, a mimo náš obor i numismatikou a zejména notafiílií (česky řečeno sbíral bankovky a byl i členem České numismatické společnosti). Prakticky ve všech těchto oblastech shromáždil veliké množství materiálu, z nějž podstatnou část pečlivě utřídil a uložil, další na zpracování teprve čekala.

Ze způsobu sbírání lze soudit na povahové vlastnosti, to platí obecně, a tedy i pro LD. Když jsme postupně procházeli stovky jeho zásobníků, bylo jasné, že jeho význačným rysem byla systematickosti – prostě se rozhodl, že bude sbírat všechny známkové země do určitého roku, řekněme do první světové války, a tak si pro každou založil jeden nebo více zásobníků, v nichž si rozvrhl, odkud kam budou sahat jednotlivé emise, a pak je sem doplňoval, jak je postupně získával. Některé v průběhu doby slušně zaplnil, v jiných byla jen sem tam zastrčená známka. A protože časový záběr některých států postupně rozšířil, musel založit zásobník nový, někdy společný pro více zemí, čímž vznikl složitý systém, v němž se sice jeho tvůrce dobře vyznal, ale pro rozprodej to samozřejmě ideální není. A ještě maličkost – neobvyklá a dokonce až trochu dojemná je láska a péče, s níž se ke svým zásobníkům choval – každý měl pečlivě zabalený do silného bílého balicího papíru, asi jako když jsme si kdysi balili učebnice do školy, na mnohé si dokonce vlastnoručně na míru vyrobil kartonová pouzdra, do nichž je pro větší ochranu zasunul. Stejně se choval ke knihám, kterých nashromáždil stovky. Ty, které používal častěji, tedy zejména se znaleckou problematikou, si rovněž zabalil a na některé zhotovil i kartonové krabice.

Do této aukce jsme zařadili zhruba polovinu z jeho pozůstalosti (u některých položek jsme tento zdroj uvedli), druhou část plánujeme nabídnout příště. A abychom Ladislava Dvořáčka připomněli zejména mladším sběratelům, zveřejňujeme jeho podobu na návrhu poštovní známky, který pro něj k 60. narozeninám připravil dlouholetý tvůrce našich známek (a předseda „výtvarné komise“ ministerstva spojů) Vladimír Kovářik.

Dalším významným zdrojem losů do 43. aukce Profil je filatelická pozůstalost znalce, publicisty, a především našeho přítele a kolegy z redakční rady časopisu Filatelie Miroslava Langhammera. Předčasně zesnulý zapálený filatelista měl rovněž široký záběr zájmů, vedle tradičního sbírání se věnoval i studiu automatizace poštovního provozu, a to nejen u nás, ale i v mnoha dalších zemích. Z této oblasti shromáždil mnoho materiálů, které však už nestačil zpracovat a publikovat – věřme tedy, že je v aukci získá někdo, kdo by v jeho práci pokračoval.

Vedle toho budou v aukci nabídnuty známky pocházející z dalších významných sbírek a exponátů, u některých jsme to jmenovitě uvedli, u dalších to možná poznáte sami. Někdo by řekl, že je škoda rozebírat úspěšně soutěžní exponáty a ztratit tak léta práce, kterou do nich jejich tvůrci vložili. Ale to je prostě osud většiny sbírek, nakonec kdyby se to nedělo, nemohly by vznikat nové, už proto, že hodnotného materiálu je omezený počet a „cihly z rozebraného domu“ tvoří základ stavby „domu“ nového.

A teď už k samotné nabídce, resp. k některým z jejich nejzajímavějších položek.

Hradčany 1918/20

Položkami 9 a 10 pokračujeme v rozprodeji unikátního otisku malé tiskové desky o 16 známkových políchkách hodnoty 1 h, zhotovené pro didaktické účely Poštovního muzea. Šlo o neúplný otisk v černé barvě, obsahující 3. a 4. řadu a část řady druhé. Majitel jej rozstříhal, vodorovnou 4pásku ze třetí řady a jednu známku s atypickým počítadlem -08 prodal v předchozích aukcích Profil, a nyní nabízí neúplnou pásku z řady druhé a další známku s počítadlem, tentokrát -12. I tyto jednotlivé součásti otisku jsou samozřejmě unikáty – až dosud jsme se s jinými v černé barvě totiž nesetkali.

V předchozích aukcích Profil měly úspěch sestavy - obchodní zásoby některých lepších známek -, v rámci Hradčan v nich pokračujeme nezoubkovými hodnotami 10 h zelená (soubor 90 kusů, pol. č. 18) a 25 h ultramarínová (více než 100 kusů, pol. č. 34), v obou případech s přitažlivou vyvolávací cenou méně než třetinu ceny katalogové. Rozhodně neobvyklý je nezoubkovaný 4blok hodnoty 15 h v rumělkové barvě ze 4. tiskové desky, tedy s I. typu spirály, jde totiž teprve o druhý nám známý takový exemplář! I proto ho vyvoláváme s poznámkou „nabídněte“ (pol. 24).

Možná unikátní je pravý dolní rohový 4blok hodnoty 25 h fialová s hřebenovou perforací A, se známkami II. typu spirály (pol. 61) – jiný jsme dosud neviděli. Na okraj podotýkáme, že pochází z exponátu M. Manna z

Roudnice a s největší pravděpodobností byl vytržen ze stejného přepážkového archu jako levý horní rohový 4blok, který se nacházel v exponátu dalšího roudnického sběratele, znalce J. Malečka.

Stejně zoubkování má nezápadná a přitom opravdu vzácná fialová třicetihalérovka, která se jako neupotřebená vyskytuje jen zřídka (pol. 64).

PČ 1919

I tentokrát bude nabídnuta řada lepších položek této naší historicky nejrozsáhlejší známkové emise, mimo jiné šest desetikorun Znak, dva zelené trojúhelníky, dvě spěšné pěťahalérovky obdélník se zelenočerným přetiskem a kuponem (za méně než třetinu a za desetinu katalogové ceny!), dvakrát novinové Merkur vpravo, nádherná dvouhalérovka doplatní velké číslo, padesátka ze stejné série, 4blok 1 h PORTO s úzkým

O, krajové Turuly 1 a 70 f, desetifilérovka bílé číslo s perfinem a dvojitým přetiskem, krajová desetikoruna Parlament a další zajímavé losy.

Alegorie

Ze skupiny vydání shrnutých pod tímto názvem upozorníme na pěťahalérovku Holubice a tři desetihalérovky, všechny s řádkovým zoubkováním, a především na 4blok hodnoty 40 h OR se spojenými typy! Už samotné ST v neupotřebené podobě, i

jako pouhá 2páska, jsou mimořádně vzácné, a jako 4blok prakticky k nesehnání. Vyvoláváme je s poznámkou *nabídněte* a jsme zvědaví, který exponát budou zdobit na výstavě Praga 2018!

Za pozornost stojí i dva nenápadné neupotřebené krajové vodorovné 10bloky – 5 h Holubice s Řž, pocházející nepochybně ze vzácného 100kusového PA, a 100 h OR, košíčky padělek ke škodě pošty (180, 198).

Mimořádná je nabídka pásek a bloků hodnoty 400 h HaV obsahujících dvojice známek II. typu, pocházejících z jediného nám známého PA, který majitel rozdělil a část nyní nabízí v naší aukci (pol. 207-9). Z o tři roky mladší následovnice nepřehlédněte razítkované spojené typy hodnoty 100 h s Řž, a samozřejmě sestavy deskových označení (pol. 239-48), pocházející ze sbírky malenovického poštmistra (psali jsme o nich ve F6/2015).

Další emise

Slušně jsou obsazena vydání TGM 1923-6, se vzácnými neupotřebenými pergameny neotypii (pol. 265-7) a svislými průsvítkami I. typu (některé s DČ). Populární jsou 4bloky svitkových krajinek, které jako pol. 308 nabízíme dokonce s horním okrajem PA!

Naprosto neobvyklá a přitom levná je nabídka velkých rohových miniatur (tedy 4bloků ze všech čtyř rohů PA) sérií TGM 1930, Tyrš 1932 a Arras 1935 (pol. 333, 343 a 395). Za pozornost jistě stojí krajová meziarší 50 h Nitra s DČ, zejména to 4známkové, kterých se dochovalo jen několik kusů.

Minule jsme úspěšně prodali výstavní diplom s vytištěným nezoubkovaným Londýnským aršíkem, a už

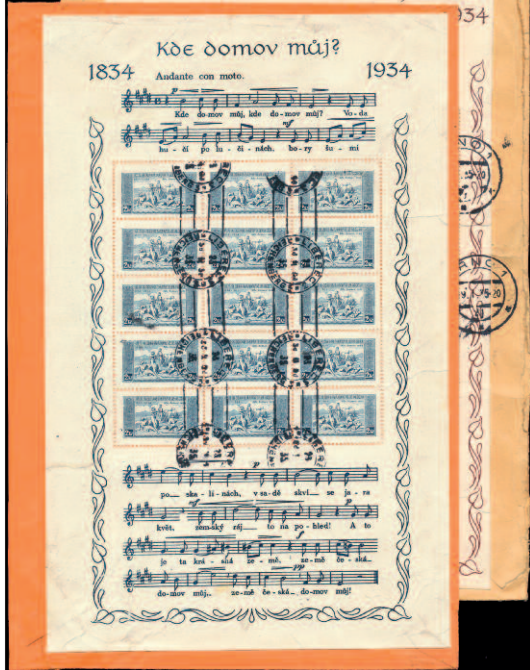

tu máme další, rovněž zarámovaný, tentokrát na papíru poněkud odlišné barvy. Zajímavý je ale i jeho zkusmý tisk v odlišných barvách.

Kde domov můj?

Je poměrně málo známo, že Ladislav Dvořáček studijně sbíral emise KDM? 1934, zejména její aršíkovou část. Vedle aršíků sbíral i celistvosti se známkami z nich, a to podle formátů a dokonce podle známkových polí, která uměl identifikovat. V jeho sbírce se na-

cházel více než 200 dopisů s nejrůznějšími kombinacemi frankatur, formátů známek a známkových polí, a dokonce i poštou prošlé dopisy s celými aršíky! V aukci je této emise věnováno 42 položek a jde tedy možná o historicky nejrozsáhlejší nabídku na našem trhu. A to jich mohlo být ještě mnohem více, vždyť jen los číslo 360 obsahuje více než 200 celistvostí!

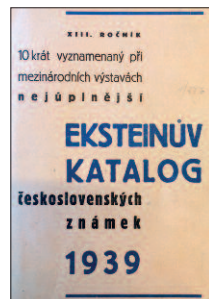

Jiné materiály

Neobvyklá je nabídka mapy poštovních spojů v Čechách, vydané v roce 1924 ministerstvem pošt a telegrafů, zobrazující všechny poštovní a telegrafní úřady (běžné i nádražní), poštovny, nádražní poštovny, poštovní spoje a poštovní automobilové spoje v té době, dochovaná v překvapivě dobrém stavu.

Zajímavý je i Eksteinův katalog čs. známek z roku 1939, vrcholné dílo naší meziválečné obchodní literatury, obsahující řadu údajů, které už dnešní katalogy neuvádějí. Populární a dodnes specialisty vyhledávaná a používaná publikace je vyvolána za přítažlivou cenu jednoho sto korun, což je hluboko pod její skutečnou tržní cenu (ale to platí skoro pro všechny knihy v této aukci, které až výjimky vyvoláváme za jednotnou cenu 100 Kč za svazek).

Vydání „z konce katalogu“

V pěkném stavu je nabízeno několik vzácných položek z leteckých: řádkové zoubkování u 28 Kč první emise, převrácené přetisky na emisi druhé, a obě populární hodnoty emise třetí s odlišným zoubkováním – pět a dvacet korun.

Z doplňných stojí za zmínku 40/15 h Hradčany s Hz B, se vzácně se vyskytujícím II. typem spirály.

Z SO 1920 nezoubkované Hradčany desítka zelená a dvacítko červená či tři šedesátky s Hz A.

Z vojenských Siluet zmiňme celé archy „návrhů“ 1 R v soutiscích, v pěti barvách, těšící se až nečekané popularitě mezi sběrateli (pol. 484). Vícekrát přeložené meziarší 50+15 kop (pol. 485) je nabízeno za pouhou tisícikorunu. Hezký je soubor „Ivičků bez čárky“, s přitisky nových hodnot, který jsme rozdělili na jednotlivé položky, aby si zájemci mohli doplnit svoje rozpracované série (pol. 488-93).

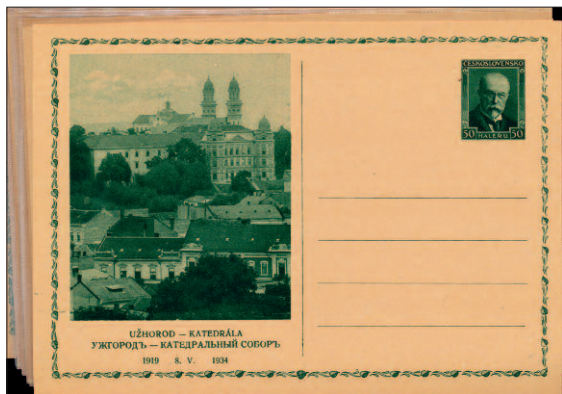
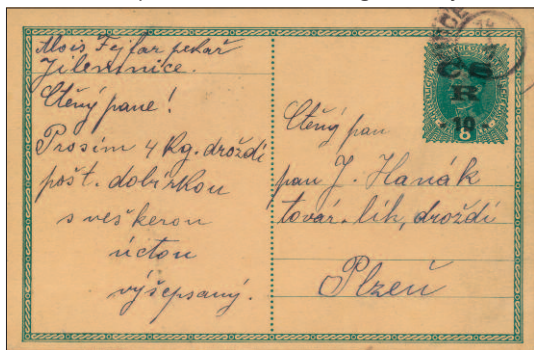
V této kapitole zmiňme i čtyři položky zkusmých tisků kolků, z nichž každý je pro nás úplnou novinkou – ještě jsme se s nimi neseťkali! Jde o dva nezoubko-

vané zkusmé tisky hodnoty 40 h 1919, v červené nebo modré barvě, provedené na křídovaném papíru v podobě aršíku, a dále o dva koly s portrétem Palackého, tištěné přímo na rakouské tisíci korunové bankovky, které jsou však provedeny na listech tónovaného papíru (každý otisk je navíc jiného typu). Moc často se nevidí bankovkové koly z roku 1945 s portrétem TGM, se svěžím lepem a ve 4blocích (pol. 504-5); celkem 32 známek nabízíme za velmi střízlivou tisíci korunu.

Celiny

Z hezkého souboru losů upozorníme alespoň na vzácné se vyskytující třířádkový přetisk ČSR 10 na dopisnici 8 h Karel, použité pro obchodní sdělení, a na nádherně zachovalou sérii neupotřebených dopisnic 15. výročí připojení Podkarpatské Rusi k ČSR – tu vyvoláváme za pouhou čtvrtinu katalogové ceny!

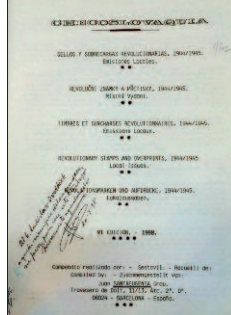

Zakarpatská Ukrajina

V minulém čísle jsme přinesli článek o zajímavých souvislostech tisku druhého užhorodského vydání NRZU – a nyní máme možnost prohlédnout si (a samozřejmě i pokusit se vydražit) známky, které mě podnítily a ke studiu a sepsání článku. Více než dvacítku losů vyvoláváme vesměs za zlomek katalogových cen (i za necelé jedno procento katalogu Majer! – konkrétně los 574), s některými jsme se setkali dokonce poprvé (hned první položka – 1 P Horthy s průsvitkou IX je uváděna v nákladu pouhých 16 kusů, což pro srovnání zhruba odpovídá počtu dosud známých chybotisků 50/50 h Doplátit!).

Zájemci o tuto oblast jistě uvítají nabídku související literatury, konkrétně těžko dostupné publikace J.

Pageho a ještě více hledaných katalogů J. S. Graua (u té nabízíme dokonce pět různých vydání – pol. 585-9 – samozřejmě každé samostatně). V této souvislosti poznámka: je v podstatě kuriózní, že nejpoužívanější publikace k této oblasti vyšly ve Španělsku!

ČSR II

Za pozornost určitě stojí trojice obálek s vylepenými malými košickými kříži, opatřeny otisky razítka pošty Bratislava 1 z ochoty (není vyloučeno, že je dodatečně). O serióznosti L. Dvořáčka svědčí, že je ponechal v původním stavu – otázkou ale je, zda se s nimi po čase nesetkáme jako s poštou prošlými, tedy s dodatečně dopsanou adresou... Pro úplnost – vyvolávací cena činí něco nad čtvrtinu ceny katalogové (počítány přitom samozřejmě jen razítkované kříže).

Ve stejném stavu – tedy bez adres – je i následující los č. 598, sestávající z více než 200 obálek z let 1945-6, z nichž leckteré mají rovněž atraktivní frankatury (jestlipak i ty vydrží dalších 70 let bez adres?). Soubor se bude dražit od pětistovky.

Je samozřejmé, že u takovýchto materiálů je namístě opatrnost, protože už naši předchůdci popsali padělky poválečných celistvostí zhotovené pomocí odcizených razítek nebo jejich zinkografických napodobenin (např. J. Kraus ve F20/1974, V. Palkoska ve F11/1976, O. Bartoň a V. Palkoska v publikaci Pošta na Slovensku po oslobodení, z roku 1975). V případě bratislavského razítka však uvádějí padělky s vylomeným rozlišovacím znakem, což není tento případ. Důvody vzniku obálek samozřejmě neznáme, mohlo jít o snahu získat hezky razítkované známky, není vyloučeno, že adresy na ně měly být dopsány dodatečně - a už k tomu nedošlo.

Rozhodně vzácné je nezoubkované čtyřznámkové meziarší hodnoty 1,50 Kčs MDŽ 1951, vyvolávané pod polovinu katalogu.

Sběratele FDC jistě zaujme kapitolka obsahující ministerské obálky (pol. 627-39), ale i odlišné varianty těch „běžných“ – například odlišná vylepení známek a především velmi vzácná obálka Puškin se strojovým razítkem.

Měnová reforma 1953

Další oblastí, kterou se L. Dvořáček do hloubky zabýval, byly celistvosti z měnové reformy z června 1953 – nasbíral jich velký počet, standardních i různě zajímavých. V této aukci jich nabízíme více než 500, rozdělených do bezmála 40 položek – od jednotlivých po větší sestavy.

Nová měna

Mimořádně zajímavá je hned druhá položka č. 684, dopisnice vyplacená známkami J2 (Prémiový řád), mj. hodnotou 20 h v oranžové barvě, tedy nejvzácnější variantou této emise (běžně má být modrá), o níž nevíme, zda jde o chybotisk nebo odlišný náklad provedený v nepatrném počtu.

Populární druhý typ neupotřebeného smutečního aršíku Zápotocký 1957 je zařazen hned čtyřikrát (pol. 689-92), z toho tři kusy za pouhou pětistovku!

Ve Filatelii byl před časem vyobrazen unikátní přepážkový arch s padesátkou známek 40 h Hudební motivy starých rytin z roku 1989, bez nominální hodnoty na všech známkách! Nyní jej nabízíme jako položku 714, s vyvolávací cenou 148.000 Kč.

Atraktivní je určité soubor cca deseti tisíc (!) leteckých celistvostí (zejména prvních příležitostných letů) z pozůstalosti známého aerofilatelisty (a mého předchůdce ve funkci předsedy KF 00-65 Apollofila) M. Míky, který vyvoláváme za 50 haléřů za kus!

Jako obvykle, je dobře obsazena kapitolka desetibloků (pol. 723-57), k nejzajímavějším losům patří letecké Lážné 1951, vyvolávané 62 % pod katalogovou cenu.

Následuje zatím nejobsáhlejší nabídka známkových sešitků Praga 1968, rozdělená podle obsažených známek a odstínů barev na destičkách (pol. 758-765).

Z celin zmiňme alespoň vzácně se vyskytující sérii pohlednic Kroje a písně 1952 (Benka), vyvolávanou za 37 % katalogu. Úsek ČSR II uzavírá desítka sbírek a partií, z nich některé velmi hodnotné, přesto vyvolávané za symbolické ceny, většinou od pouhé pětistovky.

POKRAČOVÁNÍ